

# BÖLÜM 6

## SAĞLIK HİZMETİ İLİŞKİLİ ENFEKSİYONLARIN ÖNLENMESİNDE HEMŞİRENİN ROLÜ VE SORUMLULUĞU ENFEKSİYON KONTROL HEMŞİRELİĞİ

Esen BATIR<sup>1</sup>

### 6.1. Giriş

Günümüzde bilim ve teknolojinin gelişmesiyle beraber hemşirelik mesleği de bilimsel temellere dayalı olarak sürekli gelişme göstermektedir. Hemşirelik mesleğinin yetki ve sorumluluklarının artmasıyla birlikte rol ve işlevleri de gelişerek mesleğin profesyonelleşmesine önemli katkı sağlamaktadır. Uluslararası Hemşireler Konseyi (International Council of Nursing) Hemşireliği “*Bireyin, ailenin ve toplumun sağlığını koruma ve geliştirmeye yardım eden, hastalık hâlinde iyileşme ve rehabilite etmeye katılan meslek grubudur. Hemşire ayrıca sağlık ekibinin tedavi edici ve eğitsel planlarını geliştirmeye ve uygulamaya katılır.*” şeklinde ifade etmektedir. Sağlık hizmeti ilişkili enfeksiyonların (SHİE) önlenmesi açısından örneğin bir hastayı cerrahi alan enfeksiyonu gelişiminden korumada gerekli enfeksiyon kontrol önlemlerinin uygulanmasında hemşireler, operasyon öncesinde, operasyon sırasında ve operasyon sonrasındaki bakımda önemli rol oynamaktadırlar. Enfeksiyon geliştiğinde ise uygun yara bakımı, hastanın hijyen eğitimi, tedavisinin takibi gibi pek çok aşamada hemşireler görev almaktadırlar.

### 6.2. Hemşirelik Roller

Sağlık sisteminin temel taşı olan hemşireler mesleklerini yerine getirirken hastaya, topluma ve sağlık ekibine karşı birçok role sahiptir. Bu roller aşağıdaki şe-

<sup>1</sup> Hemşire, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Bulaşıcı Hastalıklar ve Erken Uyarı Dairesi Başkanlığı, Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonları Önleme ve Kontrol Birimi, esenbatir@hotmail.com

dir. Başarılı ve etkin bir sağlık bakımı için hemşirelerin bu rollerinin her birini benimseyerek uygulamaları şarttır. Sağlık bakım hizmetleri aynı amaca yönelmiş bir ekip işidir. Tüm hemşirelerle birlikte diğer sağlık profesyonellerinin ekip ruhu ile hareket etmesi sağlık bakım uygulamalarında ve enfeksiyon kontrol önlemlerinde başarıyı beraberinde getireceği düşünülmektedir.

## Kaynaklar

- Akdemir N. Sağlık hizmetlerinde ekip anlayışı ve önemi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 1995;11(3):79-83.
- Aksu T, Fadiloğlu, Ç. Solunum sistemi hastalıklarında evde bakım yönetimi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi. 2010;2(3):126-132.
- Ardahan M. Hemşirelerin savunuculuk rolü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2003;7(2):23- 27.
- Ay FA. Kuram nedir? Hemşirelik ile ilgili kuramlar ve hemşire kuramcıları. Temel Hemşirelik, Kavramlar, İlkeler, Uygulamalar. 2008.
- Biröl L. Hemşirelik süreci: Hemşirelik bakımında sistematik yaklaşım. 9. Baskı. İzmir:2009.
- Burucu R. Durmaz M. Total kalça protezi operasyonu uygulanan hastaya roy uyum modeli kullanılarak hemşirelik bakımının verilmesi; bir olgu sunumu ve örnek bakım planı. Hemşirelik Bilimi Dergisi. 2020.
- Çakırcalı E. Hasta Bakımı ve Tedavisinde Temel İlke ve Uygulamalar. 3. Baskı, İzmir:2000.
- Düzkaya Sönmez D. Bozkurt G. Yoğun bakım hastasının evde bakımı. Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi 2012. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/260151>
- Erdal E. Hemşirelikte Temel İlke ve Uygulamalar. İzmir:1993.
- Gedük Aydemir E. Hemşirelik mesleğinin gelişen rolleri. 2018;5 (2):253-258. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.archhealthscires.org/Content/files/sayilar/9/258.pdf>
- Halk Sağlığı Müdürlüğü, Türkiye Sağlık Hizmeti ile İlişkili Enfeksiyonları Önleme ve Kontrol Programı. Ankara, 2019.
- Hatipoğlu İ. Avcı, Y Öztürk, A. Hemşirelik Esasları. 2. baskı. Ankara: 1996.
- Hekimoğlu CH, Batır E. Cerrahi Alan Enfeksiyonu Sürveyansı. T.C. Sağlık Bakanlığı, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Bulaşıcı Hastalıklar Dairesi Başkanlığı. Ankara, 2018. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: [https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklardb/hastaliklar/SHIE/Klavuzlar/CERRAHI\\_ALAN\\_ENFEKSİYONU\\_SURVEYANSI.pdf](https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/Bulasici-hastaliklardb/hastaliklar/SHIE/Klavuzlar/CERRAHI_ALAN_ENFEKSİYONU_SURVEYANSI.pdf)
- Hemşirelik Felsefesi ve Temel Kavramlar. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: [https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/21\\_22\\_Guz/hemşirelik\\_felsefesi\\_ve\\_temel\\_kavramlar/5/index.html](https://cdnacikogretim.istanbul.edu.tr/auzefcontent/21_22_Guz/hemşirelik_felsefesi_ve_temel_kavramlar/5/index.html)
- Hemşirelik Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Kanun No: 5634, Sayı: 26510. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/05/20070502-3.htm>
- Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (2011), Sayı:27910, Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2011/04/20110419-5.htm>
- Hughes, JM. Study on the efficacy of nosocomial infection control (SENIC Project): results and implications for the future. Chemotherapy. 1988.
- Kara M, Aştı, T. Kronik obstruktif akciğer hastalığının evde bakımı. AÜTD. 2002.
- Karakurt Z. Evde mekanik ventilasyon. Yoğun Bakım Dergisi. 2004.
- Kızıgüt, S. Ergöl Ş. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı ve hemşirelik rollerine

- ve hemşireliğin geleceğine bakışı, Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2011.
- Köşgeroğlu N. Hemşirelikte hak ve sorumlulukların yerine getirilmesini etkileyen faktörler. Türk Hemşireler Dergisi. 1995.
- Potter PA, Perry AG. Fundamentals of Nursing. 2005.
- Sert H. Doğan, S Çetinkaya, S Pelin. Enfeksiyon servisinde yatan hastaların sağlık durumları ve bakım verenlerin bilgi gereksinimleri: pilot çalışma. Yoğun Bakım Dergisi 2019.
- Taylan S. Özerklik İlkesi Çerçevesinde Hemşirenin Bağımsız Rollerini Yüksek Lisans Tezi 2009. Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir: <http://libratez.cu.edu.tr/tezler/7377.pdf>
- Taylan S. Alan S. Kadioğlu S. Hemşirelik rolleri ve özerklik. Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi. 2012.
- Türk Hastane İnfeksiyonları ve Kontrolü Derneği. El hijyeni kılavuzu çalışma grubu:El hijyeni kılavuzu. Hastane İnfeksiyonları Dergisi. 2008.
- Ulusoy MF. Hemşirelik esasları: Temel kavram, kuram, ilke ve yöntemler 1997.
- Velioglu P. Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar. İstanbul: 1999.
- Yataklı Tedavi Kurumları Enfeksiyon Kontrol Yönetmeliği. (2005. Sayı:25903).Son Erişim Tarihi: 14.12.2021. Şu adresten edilebilir:<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/08/20050811-6.htm>